

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 16.8.2011
KOM(2011) 494 endelig

**RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DET
EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

Europa-Kommissionens årsrapport om stabilitetsinstrumentet i 2010

{SEK(2011) 1000 endelig}

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	Indledning	3
2.	Stabilitetsinstrumentets opbygning	3
3.	2007-2009	4
4.	Oversigt over 2010	5
5.	Respons på eksisterende eller begyndende krisesituationer (stabilitetsforordningens artikel 3)	5
5.1.	Hvordan er stabilitetsinstrumentet blevet anvendt til at reagere på kriser i 2010?	5
5.2.	Hvem er involveret i kriseresponsforanstaltninger under stabilitetsinstrumentet?	8
6.	Trusler mod lov og orden (artikel 4, stk. 1)	10
7.	Risikobegrænsning i forbindelse med kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare materialer eller agenser (stabilitetsinstrumentforordningens artikel 4, stk. 2)	10
8.	kapacitetsopbygning i perioden før og efter en krise (stabilitetsforordningens artikel 4, stk. 3)	11
9.	Konklusion	12

1. INDLEDNING

Denne fjerde årsrapport forelægges Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget i overensstemmelse rapporteringskravene i artikel 23 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1717/2006 af 15. november 2006 om oprettelse af et stabilitetsinstrument (stabilitetsforordningen).

Den giver et overblik over, hvordan stabilitetsinstrumentet i 2010 er blevet anvendt til at håndtere kriser og imødegå trusler på verdensplan. Denne årsrapport suppleres af et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, som gør status over gennemførelsen af igangværende kriseresponsforanstaltninger efter lokalitet og mere langsigtede programmer. Foranstaltninger under stabilitetsinstrumentet iværksættes af en lang række gennemførende organer såsom FN og andre internationale og regionale organer, agenturer i EU's medlemsstater, ngo'er og andre aktører i civilsamfundet.

2. STABILITETSINSTRUMENTETS OPBYGNING

Stabilitetsinstrumentet er et vigtigt eksternt bistandsinstrument, der sætter EU i stand til at medvirke til at forebygge og reagere på eksisterende eller begyndende kriser og skabe et sikkert, stabilt klima. I stabilitetsforordningens artikel 3 og 4¹ fastlægges de typer aktiviteter, der kan finansieres under dette instrument.

Artikel 3 omfatter "Bistand i tilfælde af eksisterende eller begyndende krisesituationer" som reaktion på alvorlige politiske og konfliktfyldte situationer, omfattende naturkatastrofer og undertiden en kompleks kombination af de to scenarier, som det var tilfældet i f.eks. Pakistan og Haiti i 2010. Disse foranstaltninger kan være "ekstraordinære bistandsforanstaltninger"², eller "midlertidige indsatsprogrammer"³, der er begrænset til tilfælde, hvor de almindelige eksterne bistandsinstrumenter⁴ ikke kan mobiliseres

¹ Forordning (EF) nr. 1717/2006 af 15. november 2006 om oprettelse af et stabilitetsinstrument. EUT L 327 af 24.11.2006, s. 1.

² Maksimal varighed 18 måneder med hasteprocedurer for vedtagelse og gennemførelse af programmer med et budget på under 20 mio. EUR for afgørelser som fastlagt i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget, som ændret, i det følgende benævnt finansforordningen, og Kommissionens forordning (EF, Euratom) nr. 2342/2002 af 23. december 2002 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets finansforordning, i det følgende benævnt gennemførelsesbestemmelserne.

³ Programmer, der bygger på ekstraordinære bistandsforanstaltninger, der skal skabe betingelserne for gennemførelsen af EU's samarbejdspolitikker. De er ikke underlagt samme begrænsninger som ekstraordinære bistandsforanstaltninger, men har længere beslutningsprocesser, herunder komitologi.

⁴ Instrument for førtiltrædelsesbistand (IPA), det europæiske naboskabs- og partnerskabsinstrument (ENPI), instrumentet til udviklingssamarbejde (DCI), Den Europæiske Udviklingsfond (EDF), det europæiske initiativ for demokrati og menneskerettigheder (EIDHR) osv.

tilstrækkelig hurtigt eller hensigtsmæssigt, eller hvor der opstår nye muligheder for at forebygge, afbøde eller løse kriser. Foranstaltningerne under instrumentet supplerer ofte FSFP⁵ og andre aktioner som led i EU's generelle kriserespons. Under instrumentet ydes der desuden kritiske bidrag til "sammenkobling af nødhjælp, rehabilitering og udvikling"⁶.

Artikel 4 omfatter en programmerbar komponent med mere langsigtede foranstaltninger på følgende tre områder:

Artikel 4, stk. 1: Sikkerhedstrusler i en tværregional sammenhæng

Artikel 4, stk. 2: Risikobegrænsning i forbindelse med kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare materialer og agenser

Artikel 4, stk. 3: Kapacitetsopbygning i perioden før og efter en krise⁷.

3. 2007-2009

Ved udgangen af 2009 var stabilitetsinstrumentet veletableret og kunne anvendes til at reagere på konflikter og kriser på verdensplan gennem foranstaltninger, der imødegår sikkerhedstrusler på nationalt og regionalt niveau, og til at opbygge kapacitet til at reagere på kriser og forebygge konflikter med rettidige, effektive og komplementære indsatser.

Der blev indledt en lang række foranstaltninger under instrumentet i overensstemmelse med stabilitetsforordningens artikel 3 som supplement til humanitær bistand for derved at styrke sammenkoblingen af nødhjælp, rehabilitering og udvikling eller for at gøre det lettere at nå de politiske mål for FSFP-missioner. Der blev mobiliseret 350 mio. EUR til 100 individuelle foranstaltninger i 48 lande verden over. Den geografiske spredning var stor: omkring 25 % i Afrika, 20 % i Asien, 18 % i Mellemøsten, 15 % i landene i Vestbalkan og Østeuropa, 11 % i Latinamerika og 11 % i Centralasien og det sydlige Kaukasus.

Med hensyn til artikel 4 vedtog Kommissionen det nye vejledende flerårige program for 2009-2011 med et budget på 225 mio. EUR til de tre prioriterede områder: i) støtte til det internationale samfunds bestræbelser på at modvirke spredning af masseødelæggelsesvåben gennem kontrol med kemiske, biologiske, radiologiske eller nukleare materialer eller agenser, kontrol med varer med dobbelt anvendelse samt foranstaltninger, der skal anspore forskere specialiseret i våben til i stedet at anvende deres ekspertise til fredelige formål, ii) støtte til bekæmpelse af ulovlig handel, terrorisme og organiseret kriminalitet og iii) støtte til foranstaltninger med henblik på at styrke den

⁵ Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik.

⁶ LRRD.

⁷ Også betegnet stabilitetsinstrumentets fredsopbygningspartnerskab.

internationale og regionale kapacitet til at analysere, forebygge og reagere på trusler mod stabilitet og menneskelig udvikling.

4. OVERSIGT OVER 2010

Det samlede tilgængelige budget til stabilitetsinstrumentet i 2010 var på 213 559 000 EUR, dvs. en forøgelse på 15 % i forhold til 2009. Heraf blev 21 mio. EUR afsat til tværregionale sikkerhedstrusler (stabilitetsforordningens artikel 4, stk. 1), 41 mio. EUR til risikobegrænsning i forbindelse med kemiske, nukleare og biologiske materialer eller agenser (stabilitetsforordningens artikel 4, stk. 2) og 20 mio. EUR til kapacitetsopbygning i perioden før og efter en krise (stabilitetsforordningens artikel 4, stk. 3). De resterende 131 559 000 EUR blev anvendt til respons på eksisterende og begyndende krisesituationer (stabilitetsforordningens artikel 3). Der blev indgået forpligtelser for alle disse midler.

Rådet blev løbende informeret i form af regelmæssige skrivelser til Den Udenrigs- og Sikkerhedspolitiske Komité om planlægningen af EU's bistand og ajourføringer om gennemførelsen af igangværende foranstaltninger. Arbejdsgruppen om konflikter, sikkerhed og udvikling under Europa-Parlamentets Udvalg om Udenrigsanliggender, der blev nedsat inden for rammerne af den demokratiske kontrol med stabilitetsinstrumentet, afholdt fire møder. I september afholdt Europa-Kommissionen sammen med Europa-Parlamentet en fotoudstilling om stabilitetsinstrumentet, der beskrev konfliktforebyggelsesbestrebelse i 11 lande.

Den 2.-3. december 2010 blev der afholdt et seminar på højt plan om at anvende stabilitetsinstrumentet til at håndtere langsigtede sikkerhedstrusler. Formålet var at igangsætte debatten om strategidokumentet for stabilitetsinstrumentet i perioden 2012-2013. Deltagerne var en bred vifte af repræsentanter for civilsamfundet, EU's medlemsstater og EU-institutionerne.

5. RESPONS PÅ EKSISTERENDE ELLER BEGYNDENDE KRISITUATIONER (STABILITETSFORORDNINGENS ARTIKEL 3).

5.1. Hvordan er stabilitetsinstrumentet blevet anvendt til at reagere på kriser i 2010?

For at illustrere aktiviteterne i 2010 følger her nogle korte beskrivelser af programmer, der viser bredden og de meget store forskelle i de situationer, hvor stabilitetsinstrumentet er blevet anvendt. En fuldstændig beskrivelse af alle stabilitetsinstrumentets programmer, som blev gennemført i 2010, findes i Kommissionens arbejdsdokument, der er vedlagt denne årsrapport som bilag. Alle programmer i 2010 var ekstraordinære bistandsforanstaltninger. Der var ingen midlertidige indsatsforanstaltninger. Programmerne i 2010 var fordelt over hele verden og dækkede alle kontinenter bortset fra Australien og Antarktis. 19,3 mio. EUR blev brugt i Afrika, 17,8 mio. EUR i Mellemøsten, 550 000 EUR i Østeuropa og landene i Vestbalkan, 39 mio. EUR i Syd- og

Vestasien, 8,7 mio. EUR i Sydøstasien, 17,1 mio. EUR i Centralasien og det sydlige Kaukasus og endelig 29,1 mio. EUR i Latinamerika⁸.

Haiti: EU kunne reagere hurtigt på de store ødelæggelser efter jordskælvet den 12. januar 2010, bl.a. takket være stabilitetsinstrumentet. Europa-Kommissionen og EU's medlemsstater spillede en central rolle i den intensive postkatastrofevurdering, som stabilitetsinstrumentet bidrog til finansieringen af. Denne vurdering blev foretaget i et samarbejde mellem FN og Verdensbanken som forberedelse til donorkonferencen i New York, hvor Catherine Ashton, Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og næstformand i Kommissionen, for første gang fik mandat til at fremlægge et samlet bidrag fra EU på 1,2 mia. EUR til genopbygningen efter katastrofen. I denne sammenhæng bidrog stabilitetsinstrumentet med 5 mio. EUR til UNDP's "cash for work"-programmer, der var rettet mod det indledende arbejde med at fjerne murbrokker og også bidrog til hurtigt igen at få sat gang i mikroøkonomien omkring de mange provisoriske flygtningelejre. Under stabilitetsinstrumentet blev der senere på året oprettet et program med et budget på 14,5 mio. EUR for at forbedre katastrofeberedskabskapaciteten hos Haitis civilbeskyttelsestjenester. Programmet gennemføres sammen med civilbeskyttelsestjenester fra fem EU-medlemsstater og i tæt samarbejde med GD ECHO på stedet.

På den politiske front finansierer stabilitetsinstrumentet også strategisk rådgivning givet af tidligere toppolitikere på verdensplan plan til Haitis ledere i form af "peer to peer"-samtaler om forskellige spørgsmål med henblik på at sikre en vellykket genopbygning af landet. Yderligere 5 mio. EUR blev afsat som støtte til det vigtige præsidentvalg i 2010 som et supplement til EU's valgobservatørens arbejde, som blev finansieret under EIDHR-instrumentet. Det samlede bidrag under stabilitetsinstrumentet til disse programmer var over 25 mio. EUR i 2010.

Pakistan: Begivenhederne i Pakistan viser stabilitetsinstrumentets bredde. Der blev mobiliseret to nødresponsoforanstaltninger som respons på to på hinanden følgende begivenheder, først 1) den politiske krise i landets nordvestlige region op mod grænsen til Afghanistan med finansiering af en postkrisevurdering og derefter 15 mio. EUR til en pakke til genopretning efter konflikten, der 2) tre måneder senere blev efterfulgt af et genopretningsprogram med et budget på 18 mio. EUR som supplement til EU's humanitære bistand efter de katastrofale oversvømmelser.

Sudan: I forbindelse med forberedelserne til folkeafstemningen i januar 2011 om selvbestemmelse i Sydsudan blev der under stabilitetsinstrumentet ydet støtte til selve afstemningsprocessen, til forhandlinger mellem nord og syd om situationen efter afstemningen og også til en fredsdividende i form af basale tjenester til befolkningen i Sydsudan. Denne støtte udfylder et hul indtil det tidspunkt, hvor det bliver muligt at sikre finansieringen under Den Europæiske Udviklingsfond senere i 2011.

⁸ Procentuel fordeling: 14,7 % Afrika, 13,5 % Mellemøsten, 0,4 % Europa, 29,6 % Sydvestasien, 6,7 % Sydøstasien, 13 % Centralasien og det sydlige Kaukasus og 22,1 % Latinamerika.

Kirgisistan: Siden folkeopstanden i juni 2010, hvor præsident Kurmambek Bakiev blev afsat, og de voldelige etniske sammenstød i landets sydlige del med over 400 dødsfald og 375 000 flygtninge er der opnået imponerende resultater med den hurtige hjælp fra stabilitetsinstrumentet. Programmet har bidraget til følgende: udformning af, høring om og formidling af en ny forfatning, finansiering og afholdelse af folkeafstemningen den 27. juni om godkendelse af denne forfatning og parlamentsvalget den 10. oktober, genopførelse inden december af 400 af de huse, der blev beskadiget eller ødelagt under de voldelige sammenstød i juni. Der blev endvidere nedsat en uvildig international undersøgelseskommission og oprettet et kontor til FN's Højkommissariat for Menneskerettigheder (OHCHR) i Osh, som i løbet af de første otte måneder har modtaget over 1 500 henvendelser og ydet gratis juridisk rådgivning i flere end 7 000 sager siden de voldelige sammenstød mellem etniske grupper i juni 2010.

Filippinerne: Regeringen i Filippinerne og Moro Islamic Liberation Front⁹ bad EU om at bidrage til deres fredsproces ved at deltage aktivt i et internationalt observatørhold og forestå kontrollen med, om begge parter overholder deres forpligtelser med hensyn til en humanitær indsats og rehabiliterings- og udviklingsforanstaltninger i landets sydlige del. Efter at Rådet havde imødekommet anmodningen, støttes EU's hold nu med en politisk vigtig indsats under stabilitetsinstrumentet, hvortil der er afsat 3 mio. EUR, og parallelt hermed ydes der midler til ngo'er til overvågning af beskyttelsesaktiviteter og støtte til den politiske dialogproces gennem Den Internationale Kontaktgruppe, som Malaysia er formand for.

Georgien: Stabilitetsinstrumentaktioner fra 2008 til 2010 i Georgien har gjort det muligt for EU at være til stede i de konfliktramte områder, især i Abkhasien, og inddrage andre interessenter såsom lokale og internationale ngo'er, internationale organisationer og andre donorer. Aktionerne er i overensstemmelse med EU's strategi i Sydkaukasus og supplerer EU's humanitære hjælp og bistand inden for rammerne af de årlige handlingsplaner for EU's naboskabspolitik (ENP) i kølvandet på august 2008. Interventionerne, der er fleksible og komplementære, har opfyldt forskellige behov hos lokalbefolkningen efter konflikten og har bl.a. bidraget til hurtig genopbygning, samfundsøkonomisk genintegration af flygtninge, politisk dialog og tillidsskabende foranstaltninger. Særlig vellykket var responsordningen Confidence Building Early Response Mechanism, som blev oprettet i 2010 og brugt til at finansiere og åbne døren for gennemførelsen af omkring 68 mindre projekter mellem samfundsgrupper i både Georgien og Abkhasien. Denne mekanisme arbejder tæt sammen med EU's FSFP-missioner, der analyserer og overvåger stabiliseringsprocessen, samtidig med at den rolle, EU har spillet med at mindske spændingen i regionen, er blevet styrket.

Piratkrisen i Somalia: Som led i EU's omfattende indsats for at takle piratvirksomhed ud for Somalias kyst er der under stabilitetsinstrumentet og i samarbejde med UNODC (FN's Kontor for Bekæmpelse af Narkotika og Kriminalitet) udviklet programmer for at støtte retsforfølgelse af piraterne. Der er gennemført aftaler med Kenya siden maj 2009 og med

⁹ MILF.

Seychellerne i begyndelsen af 2010 som supplement til EU's flådeoperation, EU NAVFOR Atlanta, hvis succes afhænger af, at mistænkte pirater retsforfølges i regionens lande. Dette viser sammenhængen mellem aktioner under FSFP og stabilitetsinstrumentet, men er også et eksempel på, hvor hurtigt EU kan reagere med dette instrument – efter afslutningen af en mission på Mauritius i september 2010 tog det kun en uge at udarbejde et program og få truffet en formel beslutning¹⁰ om at afsætte 1,08 mio. EUR i støtte til retsforfølgelser af pirater dér, præcis i tide før et møde mellem Catherine Ashton, Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik og næstformand i Kommissionen, og Mauritius' premierminister, så hun kunne bekræfte EU's konkrete løfte om at afsætte støttemidler til Mauritius som hjælp til forhandlingerne om en aftale mellem EU og Mauritius om overførsel af midler til retsforfølgelse af formodede pirater.

5.2. Hvem er involveret i kriseresponsforanstaltninger under stabilitetsinstrumentet?

Kriseresponsforanstaltninger under stabilitetsinstrumentet forberedes i tæt samarbejde med en bred vifte af partnere såsom civilsamfundet og offentlige forvaltninger, medlemsstaterne, EU's institutioner, tredjelande og det internationale samfund. EU's delegationer spiller en central rolle, fordi de kan give hurtige varslinger og udvikle projektforslag. I 2010 blev de fleste nye foranstaltninger, herunder alle 13 specifikke finansieringsbeslutninger¹¹ og seks aktioner under faciliteten om politisk rådgivning¹² og mægling "uddelegeret"¹³ til EU-delegationerne med henblik på gennemførelse i de respektive lokaliteter. Det gør det muligt rettidigt at forhandle kontrakter med gennemførende organer og at overvåge gennemførelsen af disse følsomme projekter på stedet. EU-delegationerne var derfor ansvarlige for 78 % af forpligtelserne og 85 % af betalingerne under stabilitetsinstrumentet i 2010.

Nogle delegationer med særligt store arbejdsbyrder på grund af stabilitetsinstrumentprogrammer får hjælp fra medarbejdere, som finansieres over posten for administrativ støtte i stabilitetsinstrumentets budget. Stabilitetsinstrumentets personale i EU-delegationerne er vokset til 22, hvoraf otte medarbejdere arbejder som sagsbehandlere med ansvar for regional kriseresponsplanlægning og støtter Kommissionen med at udpege effektive foranstaltninger, og 14 arbejder som ledere af

¹⁰ Hurtig godkendelse er muligt med en finansieringsafgørelse under stabilitetsinstrumentet, og der blev således indført en facilitet for politisk rådgivning, teknisk bistand og mægling (bevilling på 20 mio. EUR i 2010), hvorfra beløb på højst 2 mio. EUR kan mobiliseres til en hvilken som helst foranstaltning efter godkendelse af generaldirektøren i Kommissionens tidligere Generaldirektorat for Eksterne Forbindelser.

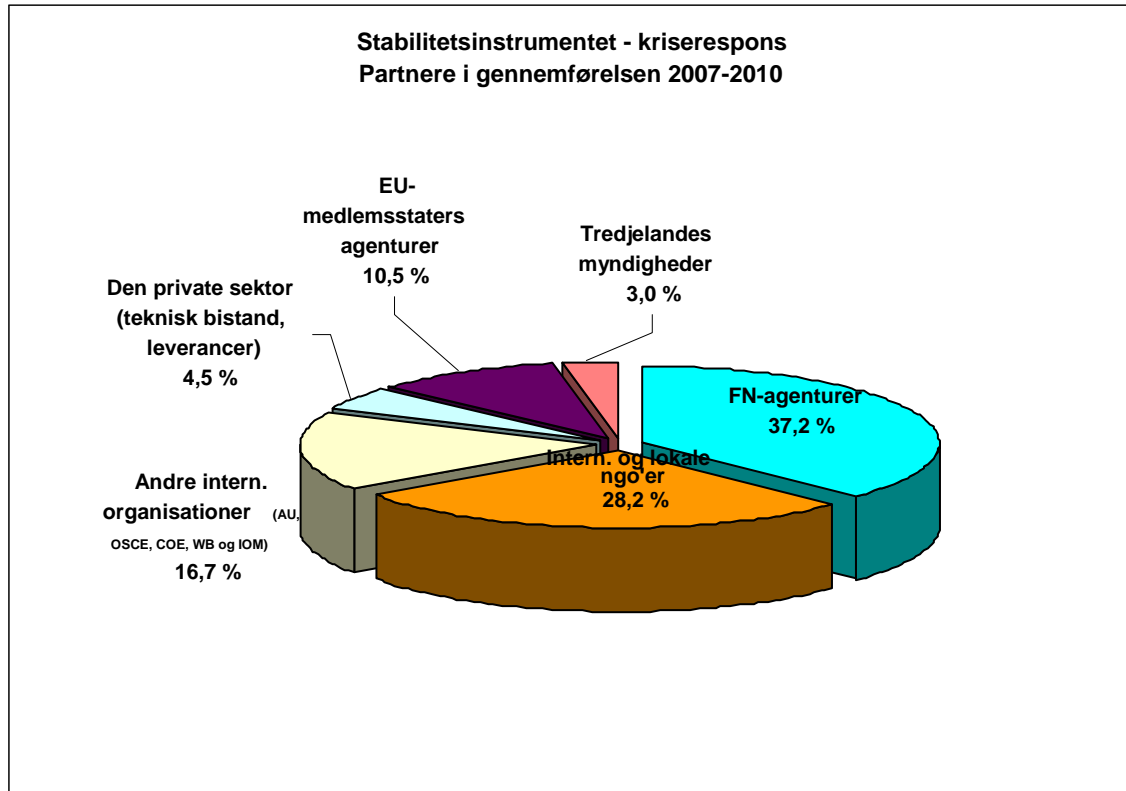
¹¹ Kommissionens beslutning om anvendelse af EU's midler.

¹² Faciliteten er i sig selv en finansieringsbeslutning, der fastlægger betingelserne for, hvornår der kan træffes hurtigere beslutninger om aktioner af en bestemt type.

¹³ Juridisk og økonomisk ansvar for brugen af EU's midler, herunder beføjelse til at underskrive og i givet fald ændre kontrakter, overføres fra Europa-Kommissionens hovedkvarter til den pågældende delegation.

stabilitetsinstrumentprojekter i delegationer, som har omfattende eller komplekse stabilitetsinstrumentaktiviteter.

De mange forskellige gennemførende partnere fremgår af nedenstående diagram:

Hvis man ser på 2007-2010 under ét, kan man få et mere nøjagtigt billede, end hvis man blot fokuserer på et enkelt år. Af de forskellige partnere gennemførte ikke-statslige aktører 32 % af stabilitetsinstrumentets budget og FN-familien 37 %. FN spiller en stor rolle på grund af de omskiftelige situationer, hvori stabilitetsinstrumentet anvendes, hvor FN's organer ofte er blandt de få, der er til stede lokalt og kan reagere hurtigt takket være deres solide lokale netværk. Da flere og flere ngo-partnere erhverver kvalifikationer inden for konfliktforebyggelse og fredsopbygning og udvikler deres administrative kapacitet til at forvalte EU-midler, er det i stigende grad ngo'er, der står for gennemførelsen af stabilitetsinstrumentaktioner. I 2010 gennemførte ngo-sektoren næsten halvdelen¹⁴ af budgettet til kriseberedskab.¹⁵

¹⁴ 48 %.

¹⁵ Stabilitetsinstrumentforordningens artikel 4, stk. 3.

6. TRUSLER MOD LOV OG ORDEN (ARTIKEL 4, STK. 1)

De programmer, der udvikles med henblik på tværregionale sikkerhedstrusler, fokuserer på kapacitetsopbygning og udvikles i tæt samarbejde med modtagerlandene. Sikkerhedskapaciteten styrkes typisk på nationalt, regionalt og i sidste instans tværregionalt plan. En målrettet tilgang gør det muligt at udpege centrale lande i en region og styrke de lokale retshåndhævende myndigheders og sikkerhedsenheders kapacitet ved at etablere eller styrke specialiserede tværfaglige enheder. Derefter indføres der regionale koordinationsfunktioner, hvor det er muligt på baggrund af eksisterende strukturer, som skal skabe et regionalt og tværregionalt samarbejde. Informationsdeling fremmes gennem regionale informationssystemer. Den dækker forskellige områder, såsom håndtering af ulovlig handel og organiseret kriminalitet ved kokain- og heroinruter, ulovlig handel med våben og sprængstoffer, øget maritim sikkerhed langs kritiske maritime ruter og kapacitetsopbygning i regioner, der er genstand for terrorhandlinger.

I 2010 blev der indgået forpligtelser for 21,5 mio. EUR til foranstaltninger på ovennævnte områder og udbetalt ca. 7 mio. EUR. I 2010 blev over 100 eksperter hyret gennem ESF¹⁶ fra specialiserede offentlige eller halvoffentlige organisationer i EU-medlemsstaterne, som i fællesskab stillede deres særlige viden og ekspertise til rådighed og leverede teknisk input med henblik på at indkredse og sikre en detaljeret planlægning af foranstaltninger under stabilitetsinstrumentet, bl.a. den årlige handlingsplan for 2011, og bane vejen for den endelige gennemførelse af aktioner fra foregående årlige handlingsplaner.

7. RISIKOBEGRÆNSNING I FORBINDELSE MED KEMISKE, BIOLOGISKE, RADIOLOGISKE OG NUKLEARE MATERIALER ELLER AGENSER (STABILITETSINSTRUMENTFORORDNINGENS ARTIKEL 4, STK. 2)

Historisk har aktiviteterne på de fleste områder været koncentreret om det tidligere Sovjetunionen. I 2010 har man forsøgt at udvide programmets geografiske dækning. Det er nu blevet udvidet til også at omfatte Middelhavsområdet, Mellemøsten, Sydøstasien, Centralasien, det sydlige Kaukasus og Afrika. Det samlede antal nye lande er nu 40, ud over det tidligere Sovjetunionen.

Programmet for risikobegrænsning i forbindelse med kemiske, biologiske, radiologiske og nukleare materialer eller agenser skal forbedre sikkerhedskulturen gennem udbredelse af god praksis og generelt øget sikkerhedsbevidsthed. Før 2010 blev de forskellige

¹⁶ Ekspertstøttefacilitet, der trækker på specialister fra offentlige eller halvoffentlige organisationer fra alle EU-lande. Siden 2008 har eksperter fra ca. 60 organisationer i 17 medlemsstater gennemført over 100 missioner.

områder dækket hver for sig.¹⁷ Fra og med 2010 udgør ekspertisecentre, der er oprettet under instrumentet, en enkelt, integreret platform for aktioner på alle disse områder.

8. KAPACITETSOPBYGNING I PERIODEN FØR OG EFTER EN KRISE (STABILITETSFORORDNINGENS ARTIKEL 4, STK. 3)

I 2010 er stabilitetsinstrumentets årlige handlingsprogram for aktiviteter i "fredsopbygningspartnerskabet"¹⁸ blevet videreført og -udviklet til klynger af aktiviteter, hvortil der er ydet støtte i de foregående år. Programmet, der blev iværksat i april 2010, fokuserer på følgende aktiviteter:

- i) opbygning af ikke-statslige aktørers generelle kriseresponskapacitet for at lette dialogen om fredsopbygning mellem civilsamfundet og EU's institutioner
- ii) samarbejde med internationale organisationer, især fra FN-familien, om en række emneområder (bl.a. naturressourcer og konflikter, katastroferisikoreduktion og nedrustning, demobilisering og reintegration) og
- iii) arbejde med relevante organer fra EU-medlemsstaterne om at uddanne politi og civile eksperter i at deltage i stabiliseringsmissioner.

I årets løb fortsatte gennemførelsen af aktiviteter finansieret under de årlige handlingsprogrammer på tematiske områder såsom behovsvurderinger efter konflikter og efter katastrofer, forbedring af data om bistand efter konflikter, mægling og dialog samt reformen af sikkerhedssektoren i partnerskab med FN-agenturer og Verdensbanken. Der er iværksat specifikke aktioner med Den Afrikanske Union og Den Arabiske Liga for at forbedre deres tidlige varslingskapacitet.

"Fredsopbygningspartnerskabet" sigter mod at forbedre dialogen om fredsopbygning med organisationer i civilsamfundet. Der blev i marts afholdt et konsultationsmøde om EU og Somalia. Desuden blev der etableret et netværk for dialog med civilsamfundet¹⁹ for at fremme dialogen med ikke-statslige aktører og dermed få input til EU's politiske beslutningsprocesser. Der blev afholdt to møder på politisk plan i 2010, et om fredsopbygning og skrøbelige situationer og et om kvinders deltagelse i fredsprocesser, som var en opfølgning på tiårsdagen for FN's sikkerhedsråds resolution 1325²⁰ om kvinder, fred og sikkerhed. En illustration af, hvordan det arbejde, der er udført i løbet af 2010, har forbedret den politiske dialog i det internationale samfund, er de store fremskridt under det fælles EU/FN-initiativ om sammenhængen mellem naturressourcer og konflikter. Der blev udarbejdet videnmateriale om områder som jord,

¹⁷ F.eks. eksportkontrol med varer med dobbelt anvendelse, alternative beskæftigelsesmuligheder for tidligere våbenspecialister samt sikkerhedskultur.

¹⁸ Handlingsprogrammet for 2010 blev vedtaget af Europa-Kommissionen den 31. marts 2010 (http://www.eeas.europa.eu/ifs/docs/2010_annual_action_programme_en.pdf).

¹⁹ Forvaltes af EU's forbindelseskantor for fredsopbygning (EPLO).

²⁰ UNSCR1325.

udvindingsindustrier samt knappe miljøressourcer og konflikter. Der blev afholdt fælles undervisningskurser i Bruxelles og i FN's personalecenter i Torino med deltagelse af repræsentanter fra EU, FN og organisationer i civilsamfundet.

Der er også gjort store fremskridt med gennemførelsen af den fælles EK-FN-VB-erklæring om behovsvurderinger efter kriser og katastrofer²¹ fra september 2008. Under to forskellige aktioner blev der udviklet fælles metoder, gennemførelsesværktøjer og undervisningsmateriale. I 2010 blev der afholdt en række undervisnings-/informationsarrangementer for en bred vifte af målgrupper om generel indføring i behovsvurderinger efter kriser og katastrofer og ekspertseminarer for ledende medarbejdere i EU/FN/Verdensbanken. Endvidere blev der afholdt ekspertworkshopper om tilpasning af metoder og udvikling af fælles håndbøger/værktøjer til brug for sektoreksperter, der deltager i missioner, hvor der foretages behovsvurderinger efter kriser og katastrofer.

Som led i EU's indsats for at forbedre den civile krisestyringskapacitet blev der iværksat to forslagsindkaldelser²² vedrørende specialuddannelsesprogrammer. Målet er at forbedre kapaciteten og kvalifikationerne hos medarbejdere på civile krisestyringsmissioner og politifolk, som kan blive udsendt i krisesituationer. Disse aktioner vil blive gennemført fra og med 2011.

9. KONKLUSION

De stabilitetsinstrumentforanstaltninger, der er gennemført i 2010, og som supplerer EU's regionale og tematiske udviklingsinstrumenter, humanitære bistand og FSFP-missioner, har styrket EU's indsats for fred, forebyggelse af konflikter og styrkelse af den internationale sikkerhed, hvilket er i overensstemmelse med EU-traktatens artikel 21. I stabilitetsinstrumentets fjerde leveår har det samlede program med et budget, der er steget med 59 % fra 139 123 000 i 2007 til 213 559 000 i 2010, nu nået en modenhed, som er solid nok til at håndtere kommende udfordringer som f.eks. begivenhederne i Nordafrika og de arabiske stater i Mellemøsten i begyndelsen af 2011. En ekstern evaluering af stabilitetsinstrumentet blev iværksat i slutningen af 2010 "for at bedømme de hidtidige resultater af stabilitetsinstrumentets kriserespons- og -beredskabskomponenter og bidrage til at forbedre instrumentets tilgange til kommende kriseresponsforanstaltninger og strategier for fremtidig beredskabsplanlægning". I evalueringen konkluderes det, at stabilitetsinstrumentet er et unikt instrument inden for EU's struktur for fred, sikkerhed og udvikling. Artikel 3 og artikel 4, stk. 3, dækker et vigtigt strategisk, finansieringsmæssigt og kapacitetsmæssigt behov og sætter EU i stand til at støtte en lang række kriseberedskabs- og kriseindsatsinitiativer. Instrumentets udformning og forvaltning har givet et betragteligt antal resultater, der bør anerkendes, og som udgør vigtige bidrag til

²¹ PCNA/PDNA.

²² Kontrakten om uddannelse i civil krisestyring blev underskrevet i december 2010 med det ledende agentur for et konsortium bestående af undervisningsorganer fra 13 EU-medlemsstater.

freden og stabiliteten globalt. Den fuldstændige rapport blev sendt til udvalget for stabiliseringsinstrumentet i juli 2011.

Med oprettelsen af Tjenesten for EU's Optræden Udadtil i slutningen af 2010 og Kommissionens Tjeneste for Udenrigspolitiske Instrumenter vil det tætte arbejdsfællesskab i Kommissionen, bl.a. blandt tjenestegrene, der tager sig af humanitær bistand, udviklingsamarbejde og udenrigspolitiske instrumenter, med Udenrigstjenesten, EU's delegationer og det bredere EU-samfund fortsat være hjørnестenen i EU's og stabilitetsinstrumentets effektive håndtering af kriser i fremtiden.